

Asia: VN/29389/2025

Lausuntopyyntö valtioneuvoston asetusalunnonksesta alkoholilain täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen ASH ry kiittää mahdollisuudesta lausua asetusalunnonksesta, jossa esitetään säädettäväksi alkoholijuomien toimituslupahakemuksen sisällöstä sekä esitetään tehtäväksi virastomuutoksista johtuvia teknisiä muutoksia ja muita pieniä muutoksia.

Yleistä

Suomen ASH ry on vastustanut hallituksen esitystä alkoholien kotiinkuljetuksesta ja haluaa asetuksen lausumisen yhteydessä yhä muistuttaa, että alkoholilain tarkoituksena on vähentää alkoholin aiheuttamia haittoja käyttäjille, muille ihmisille ja koko yhteiskunnalle. Niin lain kuin myös sen asetusten tulisi tukea lakiin kirjattua tarkoitusta. Nyt tehtävällä alkoholipolitiikalla on pitkäjänteiset seuraukset lasten, nuorten ja tulevien sukupolvien hyvinvoinnille.

Alkoholijuomien kotiinkuljetus tuo mukanaan monia terveyteen, hyvinvointiin ja arjen turvallisuuteen liittyviä haasteita. Haitat voivat kohdistua erityisesti haavoittuvassa asemassa oleviin, kuten ongelmallisesti alkoholia käyttäviin, alaikäisiin sekä ikääntyneisiin. Alkoholin kotiinkuljetus voi lisäksi lisätä vanhempien haitallista alkoholinkäyttöä, jonka seurauksena lapsille aiheutuu huolta, turvattomuutta, kärsimystä sekä monia pitkäaikaisia ongelmia.

Suomen ASH ry muistuttaa, että perustuslain 19 §:n 3. momentti velvoittaa julkista valtaa edistämään väestön terveyttä ja kehittämään yhteiskunnan olosuhteita yleisesti terveyttä edistävään suuntaan kaikilla hallinnonaloilla. Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä ja sen 1 §

velvoittaa puolestaan julkista valtaa huolehtimaan alkoholin, tupakan, huumausaineiden ja muiden päihtymiseen käytettävien aineiden sekä rahapelaamisen aiheuttamien haittojen ehkäisystä yhteistyössä yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Suomen ASH ry:n huomiot ehdotettuun 6 a § Alkoholijuomien toimituslupahakemuksen sisältöön

Asetusluonnoksen 2 momentin mukaan lupaviranomainen voi vaatia hakijalta valvonnan turvaamiseksi tai turvallisuuden varmistamiseksi välttämättömiä lisäselvityksiä alkoholilain 17 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen ehtojen ja rajoitusten tarpeellisuuden arvioimiseksi. Suomen ASH ry kannattaa Valviran ja Aluehallintoviraston esitystä, että 2 momentissa sana välttämättömiä korvataan sanalla tarpeellisia.

Suomen ASH ry pitää erityisen tärkeänä, että kynnys tarvittavien lisäselvitysten pyytämiselle on riittävän matala, jotta lupa- ja valvontaviranomaisen on mahdollista ennakollisesti valvoa sekä puuttua mahdollisiin epäkohtiin.

Suomen ASH ry:n huomiot ehdotettuun 13 § Toiminnan muutoksia koskevaan hakemukseen tai ilmoitukseen

Asetusluonnoksen 1 momentin 3 kohdan mukaan muutosta koskevassa hakemuksessa edellytetään toimitettavan päivitetty omavalvontasuunnitelma, jos se on luvan edellytyksenä tai jos omavalvontasuunnitelma on liitettävä ilmoitukseen. Suomen ASH ry pitää kirjausta erittäin tärkeänä, sillä Suomen ASH ry kantaa erityistä huolta toimitusten valvonnasta. Omavalvonta on jo itsessään haasteellinen ja haavoittuva kokonaisuus. Valvontaviranomaisella tulee olla riittävät keinot ja resurssit puuttua ennakoivasti sekä reaktiivisesti ilmeneviin epäkohtiin.

Lopuksi

Suomen ASH ry muistuttaa, että yhteiskunnan keskeinen tehtävä on huolehtia lasten turvallisesta kasvuympäristöstä (PL 19 § 3 mom.). Alkoholin kotiinkuljetus asettaa lapset eriarvoiseen ja haavoittuvaan asemaan. Riski alkoholin päätymisestä alaikäisten käsiin kasvaa merkittävästi, kuten kasvaa myös päihdeongelmaisten vanhempien aiheuttamat haitat kotona oleville lapsille, kun jo päihtyneille vanhemmille toimitetaan lisää alkoholia kotiin. Edellä mainituista syistä alkoholin

toimituksen ei tule olla sallittua lasten ja nuorten kokoontumiseen liittyvän toiminnan järjestämispaikkaan aikana, jolloin ne ovat lasten ja nuorten käytössä. Sen osalta tulisi ottaa mallia uudistetusta tupakkalaista.

Alkoholijuomien toimituskiellot tulisi kattaa ainakin:

- koulujen ja oppilaitosten sisä- ja ulkotilat
- nuorisotilat
- leikkikentät
- lastensuojelulain tai mielenterveyslain nojalla hoitoa antavien laitosten ulkoalueet, jotka on tarkoitettu alle 18-vuotiaille
- kaupungin tai kunnan järjestämät liikuntapaikat

Professori Pekka Puska, Suomen ASH ry:n puheenjohtaja

Anne Taulu, Suomen ASH ry:n toiminnanjohtaja

Taulu Anne
Suomen ASH ry